

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2023-12

6.1.2023

Storebrand Livsforsikring AS

Livsforsikring/uføredkninger/pensjon

Personalforsikring – samboer - folkeregistrert adresse 2 år – avtl. § 36.

Da forsikrede døde, hadde hun og samboeren de siste to årene ikke bodd sammenhengende på samme registrerte boligadresse. Forsikredes samboer fremmet krav om utbetaling, og anførte at vilkårenes krav om registrert samboerskap de to siste årene var urimelig. Tvist om samboeren hadde krav på utbetaling. Nemnda bemerket at vilkårenes krav om at samboere må ha vært registrert med samme bopel i folkeregisteret i to år, ikke var ikke oppfylt i denne saken. Det fulgte av praksis at vilkåret om felles registrert bostedsadresse var et materielt vilkår for rett til forsikringssummen, og ikke bare en bevisregel. Det var ikke forhold i saken som tilsa at det var urimelig av selskapet å påberope vilkåret og selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede var omfattet av en personalforsikring i selskapet da hun døde 9.4.22.

Forsikrede og klager ble samboere i august 2019. I henhold til folkeregisteret flyttet klager til forsikredes bostedsadresse 7.8.19.

Forsikrede og klager flyttet deretter til annet bosted. Klager meldte flytting til adressen 14.2.20 og forsikrede meldte flytting med flyttedato 1.4.20.

Den 15.12.21 meldte klager flytting til ny bolig. I skattemelding fra 2021 under "bolig og eiendeler" fremgikk at denne boligen var klagers sekundærbolig.

Klager meldte 3.1.22 flytting tilbake til tidligere bostedsadresse.

Forsikrede døde 9.4.22. Fra klagers bisettelsestale siteres:

Vår neste plan var å finne en ny leilighet sammen og dette endte med kjøp av leilighet rett bort i veien her, men selv denne handelen syntes (forsikrede) ble for drastisk da hun ikke likte tanken på å leie ut vår felles bolig ... Vi flyttet derfor ikke til den nyinnkjøpte leiligheten, men jeg valgte selv å beholde denne leiligheten som et utleie objekt og den er utleid idag.

Selskapet ba 20.4.22 om informasjon i forbindelse med dødsfallet.

I svarskjema 3.5.22 opplyste klager at han hadde vært forsikredes samboer siden august 2019.

Selskapet mottok deretter skifteattest, testament og adressehistorikk for forsikrede. I skifteattesten og testamentet fremgikk at forsikrede hadde to livsarvinger.

Klager innhentet 13.5.22 vitneerklæring fra styreleder i sameiet til sekundærboligen:

Som nabo til (klager) sin leilighet ..., og styreleder i Sameiet, kan jeg bekrefte at (klager) ikke har bodd i leiligheten.

Klager sendte deretter e-post til selskapet 14.5.22:

(Forsikrede) og jeg flyttet sammen ... 7.08.2019 etter at vi har hatt et samboer forhold siden november 2017. Dette var (forsikrede) sin leilighet og jeg hadde nettopp solgt min leilighet ...

Vi kjøpte leilighet sammen ... der jeg meldte flytting 14.02.2020 sammen med (forsikrede). (Forsikrede) hadde da solgt sin leilighet ...

(Forsikrede) og jeg var på boligjakt høsten 2021 og i november 2021 ble (ny leilighet) kjøpt. Idet vi kjøpte leiligheten, så ville (forsikrede) ha betenkningstid om hun ville være medeier i leiligheten. Endelig 14 desember var vi enig om at vi skulle flytte sammen i (den nye leiligheten) og (den andre) leiligheten ... skulle leies ut. Jeg var jeg raskt ute med å sende flyttemelding til Folkeregistret. Våre navn ble satt på postkasse og ringeklokke ..., noe som kan bevitnes av styreformens i sameiet ... (Forsikrede) bestemte seg så for at vi ikke skulle flytte til (den nye leiligheten) da hun var redd for å leie ut vår felles leilighet ... Jeg meldte da raskt flytting tilbake. Hverken (forsikrede) eller jeg har bodd i (den nye leiligheten), noe som jeg har dokumentert ved opplysninger fra formann i sameiet som følger vedlagt.

Jeg håper med dette å ha dokumentert at (forsikrede) og jeg har vært samboere på samme adresse fra 7.08.2019 til 09 april 2022 da (forsikrede) dessverre døde.

Den 24.6.22 avslo selskapet krav om utbetaling. Selskapet viste til at det ikke hadde vært sammenhengende samboerskap på samme folkeregistrerte adresse i de siste to årene før dødsfallsdato.

I brev mottatt 2.11.22 viste klager til dom inntatt i LF-2021-149564. Det ble anført at opplysninger registrert i Folkeregisteret ikke kunne legges til grunn som absolutt sikre.

Klager har i det vesentlige anført at han har krav på utbetaling av forsikringssummen fra personalforsikringen til forsikrede. Klager og forsikrede var samboere. De bodde i samme bolig på felles adresse fra 7.8.19 og frem til forsikredes død 4.4.22. Det var begges bostedsadresse både privat og offisielt etter flytting i februar 2020. Grunnet en feilvurdering meldte klager flytting til ny leilighet i tro om at de skulle flytte dit. Da forsikrede ombestemte seg, meldte han umiddelbart flytting tilbake. Dette førte til at deres registrerte bopelsadresse var ulik i noen få dager. Klager flyttet aldri til den nye leiligheten. Vilårene for utbetaling av forsikringssummen fra personalforsikringen er oppfylt.

På nettsiden til Skatteetaten/Folkeregisteret er det opplyst at man skal melde flytting tidligst 31 dager før og senest 8 dager etter man har flyttet. Det er dermed flere dager man har mulighet til å melde flytting. Videre må kunne legges til grunn at samboerpar kan risikere å melde flytting til ulik dato, selv om intensjonen er å flytte sammen i den nye bopelen.

I denne konkrete saken vil beviskriteriet om "sammenhengende samboerskap registrert i Folkeregisteret de siste to årene", virke urimelig og vilåret må settes til side etter avtl. § 36. Definisjonen av samboer i selskapets vilåre må i denne saken kun anvendes som en bevisregel. Bakgrunnen for at samboerskapet er knyttet opp til folkeregisteret, er at selskapet skal kunne ha et klart kriterium for sammenhengende samboerskap. Som alminnelig regel kan et slik krav aksepteres, men i denne saken vil det virke så vidt urimelig at det må settes til side etter avtl. § 36. Det vises til FSN-3202. LG-2001-654 kan ikke legges til grunn som prejudikat.

Det må ses hen til formålet med livsforsikring ved vurderingen av saken. Bakgrunnen for at ektefelle/samboer står først som begunstiget er at den gjenlevende som regel blir stående alene med gjeld og løpende kostnader. Selskapet har tilrettelagt for forsikringsordninger som skal bidra til at partneren har råd til å nedbetale lån og beholde felles bolig. Forsikringsforetak annonserer med at en kritisk sykdom – dekning vil gi partnere en økonomisk trygghet og et større handlerom. Det er ikke i samsvar med forsikringsvilårene å ta hensyn til andre personer som er omfattet av rekkefølgen. Det er ingen andre avgjørelser fra FinKN eller i domstolene som kan sammenlignes med denne saken.

Selskapet har i det vesentlige anført at klager ikke har krav på utbetaling av forsikringssummen. Kravene for samboerskap etter forsikringsvilkårene er ikke oppfylt. Det har ikke vært sammenhengende samboerskap på samme folkeregistrerte adresse de siste to årene før dødsfallstidspunktet. Selv om den registrerte utflyttingen var relativt kortvarig, mener selskapet at oppfyllelse av vilkårene for samboerskap er en forutsetning for å få rett til utbetaling etter avtalens rekkefølge for utbetaling. Dette fremkommer i rettspraksis og avgjørelser i Finansklagenemnda. Det er ikke grunnlag for å sette vilkåret til side etter avtl. § 36. Det vises til LG-2001-654 hvor det uttales at kravet om registrering i folkeregisteret er et materielt vilkår, og ikke en bevisregel. Forsikringsvilkårenes bestemmelse må legges til grunn, og kan heller ikke settes til side som urimelig. Det vises også til LF-2017-1383101, FSN-5866, 2011-246 og 2016-230. Forsikrede hadde ikke utpekt særskilt begunstiget etter personalforsikringen, og den er heller ikke disponert over i testamentet. Det er en kollektiv avtale og hensynet til forutberegnelighet krever en objektiv regel som er enkel å praktisere. Det må også tas hensyn til at dette vil ha betydning for andre personer som er omfattet i rekkefølgen for utbetaling etter avtalen.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om klager har krav på utbetaling av forsikringssummen fra forsikredes personalforsikring.

I forsikringsbeviset fremgår følgende for "begunstigelse ved dødsfall":

For forsikringsdekninger utover yrkesskadeforsikringen, får ektefelle/registrert partner eller samboer utbetalt forsikringssummen, hvis det ikke er oppnevnt spesiell begunstigelse.

Forsikringssummen utbetaltes ved din død til den som er begunstiget (ektefelle, samboer eller registrert partner). Begunstigelsen faller bort (...) dersom kriteriene for å regnes som samboer ikke lenger er tilstede.

(...)

I vilkårspkt. 1.5 er samboer definert slik:

Som samboer regnes:

person som den forsikrede lever sammen med i ekteskaps- eller partnerskapsliknende forhold, hvis det i Folkeregisteret fremgår at de to har hatt samme bolig de siste to årene, ...

Kravet i vilkårspkt. 1.5 om at samboere må ha vært registrert med samme bopel i folkeregisteret i to år, er ikke oppfylt. Det er lagt til grunn i retts- og nemndspraksis at dette er et materielt vilkår for rett til forsikringssummen, og ikke bare en bevisregel, jf. bl.a. Rt-1981-1169, LF-2017-138301, samt nemndas avgjørelser i sak 2017-137 og 2016-230. Nemnda finner etter dette at klager ikke har krav på utbetaling av forsikringssummen fra personalforsikringen til forsikrede i henhold til vilkårene.

Klager har anført at beviskriteriet om "sammenhengende samboerskap registret i Folkeregisteret de siste to årene", vil virke urimelig i aktuelle sak, og det derfor må settes til side etter avtl. § 36 som urimelig avtalevilkår.

Det bemerkes innledningsvis at vilkåret er entydig og klart formulert. Det foreligger ikke urimelighet i form av uklare vilkår, og dette er heller ikke anført. Vilkåret har videre vært avtalt og praktisert i bransjen i mange år, og det kan også nevnes at yrkesskadeserstatningsloven § 6-1 har et tilsvarende materielt vilkår for utbetaling av dødsfallserstatning til samboer. Formålet med vilkåret er å forenkle oppgjør og forhindre tvister. Dette er tungtveiende hensyn som bør avveies mot risikoen for urimelig resultat i enkelttilfeller.

Klager har gjort gjeldende at vilkåret bør settes til side med hjemmel i avtaleloven § 36 pga. at vilkåret virker urimelig spesielt i denne saken fordi paret i realiteten har vært samboere fra 7.8.19

og frem til forsikredes død 4.4.22. Klager meldte flytting på grunn av en feilvurdering, men ombestemte seg, og meldte flytting tilbake. Klager flyttet aldri til den nye adressen, men konsekvensen av flyttemeldingen var at deres registrerte bopelsadresse var ulik i noen få dager. Etter arveloven er det samboere som har, har hatt eller venter felles barn, som er arveberettiget, jf. arveloven § 12. Videre følger det av arveloven § 13 at arvelateren kan fastsette i testament at den han eller hun har vært samboer med i de siste fem årene før dødsfallet, har rett til arv opp til fire ganger folketrygdens grunnbeløp uten hensyn til livsarvingenes pliktdelsarv. Etter nemndas syn taler ikke arvelovgivningens utforming for å anse bestemmelsen i forsikringsvilkårene som urimelig.

Det er presisert i praksis at det må foreligge helt spesielle forhold, og den konkrete urimeligheten må være graverende, for at tilsidesettelse etter avtaleloven § 36 kan bli aktuell, jf.

LF-2017-138301. Nemnda finner etter en konkret vurdering at det i henhold til praksis ikke er tilstrekkelig at det henvises til andre opplysninger som viser at klager og forsikrede har bodd sammen i mer enn to år da forsikrede døde. Når det gjelder anførselen om at flyttemeldingen skyldes en feilvurdering, finner i nemnda i tråd med LG-2001-654 at dette ikke er et forhold som gjør det urimelig å anvende det aktuelle forsikringsvilkåret som et materielt vilkår.

Avslutningsvis bemerkes det at det i aktuelle sak er livsarvinger etter forsikrede, og en eventuell konklusjon til fordel for samboer vil da måtte gå på bekostning av dem, som etter vilkårene har krav på utbetaling av forsikringssummen dersom avdøde ikke etterlater seg samboer som oppfyller kravet om to års registrert felles adresse. Dette er i henhold til praksis i seg selv et moment som gjør det vanskelig å gi samboer medhold i en klagesak mot selskapet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).